Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U002933

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-07-2025

Статус: Наказ про видачу диплома

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ № 1211 від 07.08.2025 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Романюк Олександр Юрійович
2. Oleksandr Y. Romaniuk

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0006-8680-4342

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Філологія

Галузь / галузі знань: гуманітарні науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Філологія

Дата захисту: 22-07-2025

Спеціальність за освітою: Філологія (Германські мови та літератури (переклад включно))

Місце роботи здобувача: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 9609

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 16.31.41, 16.31.61, 16.31.01

Тема дисертації:

1. Роль мультимодальних елементів у процесі перекладу аудіовізуальних творів.

2. The role of multimodal elements in the process of translation of audiovisual works.

Реферат/анотація:

1. У дисертаційній роботі виявлено та охарактеризовано зв'язки між мультимодальними елементами аудіовізуальних текстів та окреслено їхній вплив на застосовані у процесі перекладу стратегії і тактики. Це реалізовано виконанням головних завдань дисертаційної роботи: охарактеризовано основні аспекти дослідження аудіовізуального перекладу, здійснено опис типів аудіовізуального перекладу та окреслено поширеність використання кожного типу; узагальнено розмаїття наукових підходів до вивчення мультимодальності аудіовізуальних текстів як перекладознавчої проблеми, окреслено науковий підхід до категоризації перекладів мультимодальних текстів із погляду семіотики; узагальнено історію аудіовізуального перекладу в Україні та з'ясовано вектори розвитку цієї галузі; визначено термін «локалізація» та його особливості, обґрунтовано доцільність його застосування для опису процесу аудіовізуального перекладу; оглянуто наявні стратегії і тактики локалізації візуальних елементів, проаналізовано їхнє застосування, розкрито особливості й потенційні недоліки цього підходу до відтворення мультимодальних елементів у цільовому аудіовізуальному тексті; визначено терміни «інтертекстуальність»,

«алюзія», висвітлено особливості функціонування цих явищ у мультимодальному просторі аудіовізуальних текстів; визначено терміни «паратекстуальність», «перітекст» та «епітекст», виявлено способи застосування функцій інтерфейсів стримінгових сервісів для відтворення інтертекстуальних елементів, що базуються на мультимодальності, окреслено перспективи застосування цих технологій; охарактеризовано риси субтитрування як типу аудіовізуального перекладу, простежено розвиток субтитрування, окреслено перспективи застосування мультимодальних рис субтитрів; виявлено та проаналізовано взаємодію мультимодальних характеристик субтитрів із іншими мультимодальними елементами аудіовізуальних текстів, розкрито особливості й потенційні недоліки цього підходу до відтворення мультимодальних елементів у цільовому аудіовізуальному тексті; охарактеризовано нові напрацювання в галузі штучного інтелекту, які можуть бути застосовані для перекладу мультимодальних аудіовізуальних текстів, зокрема синтез мовлення та відео; проаналізовано наявні перепони та недоліки у застосуванні синтезу мовлення для автоматичного дублювання аудіовізуального тексту та узагальнено результати досліджень ролі мультимодальних елементів у різних аспектах перекладу аудіовізуальних творів.

2. The dissertation reveals and characterizes the connections between multimodal elements of audiovisual texts and outlines their impact on the strategies and tactics used in the translation process. This is achieved by fulfilling the main tasks of the dissertation: the main aspects of audiovisual translation research are characterized, the types of audiovisual translation are described, and the prevalence of each type is outlined; the diversity of scientific approaches to the study of the multimodality of audiovisual texts as a translation problem is summarized, and a scientific approach to the categorization of translations of multimodal texts from the point of view of semiotics is outlined; the history of audiovisual translation in Ukraine is summarized and the vectors of development of this field are identified; the term “localization” and its features are defined, and the feasibility of its use to describe the process of audiovisual translation is justified; existing strategies and tactics for localizing visual elements are reviewed, and their application is analyzed; the peculiarities and potential shortcomings of this approach to reproducing multimodal elements in the target audiovisual text are revealed; the terms “intertextuality” and “allusion” are defined, the peculiarities of the functioning of these phenomena in the multimodal space of audiovisual texts are highlighted; the terms “paratextuality,” “peritext” and “epitext” are defined, ways of using the functions of streaming service interfaces to reproduce intertextual elements based on multimodality are identified, and the prospects for the application of these technologies are outlined; the features of subtitling as a type of audiovisual translation are characterized, the development of subtitling is traced, the prospects for the application of multimodal features of subtitles are outlined; the interaction of multimodal characteristics of subtitles with other multimodal elements of audiovisual texts is identified and analyzed, the features and potential shortcomings of this approach to reproducing multimodal elements in the target audiovisual text are revealed; new developments in the field of artificial intelligence that can be applied to the translation of multimodal audiovisual texts, in particular speech and video synthesis are characterized; existing obstacles and shortcomings in the application of speech synthesis for automatic dubbing of audiovisual texts are analyzed; and the results of research on the role of multimodal elements in various aspects of the translation of audiovisual works are summarized.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Розвиток сучасних інформаційних, комунікаційних технологій, робототехніки

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 1. Romaniuk O. User interface features of video streaming services as potential tools for audiovisual translation. Іноземна філологія. 2024. Випуск 137. С. 192–203.
- 2. Romaniuk O. Practical Application of AI Speech-Synthesis Tools in the Dubbing Translation of YouTube Show “Good Mythical Morning”. Вісник науки та освіти. 2025. № 3(33). С. 2212–2229.
- 3. Романюк О. Проблема перекладу візуальних елементів у анімаційних фільмах (на прикладі фільмів студії Pixar). Вісник науки та освіти. 2025. № 4(34). С. 693 715.
- 4. Oleksandr Romaniuk, Yaryna Lutsak. Development of audiovisual translation in Ukraine (1991-2021): per aspera ad dubbing. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2021 рік (3-4 лютого 2022 рік). Львів : ПАІС, 2022. С. 249-250.
- 5. O. Romaniuk. Critical reception of Ukrainian cultural media products in English film reviews: a case study of “The Rising Hawk”. Тези звітної наукової конференції професорсько-викладацького складу факультету іноземних мов за 2022 рік (2–3 лютого 2023 року). Рівне: Волин. обереги, 2023. С. 94-95.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впровадження не планується

Зв'язок з науковими темами: № 0120U102539, № 0123U102475

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дзера Оксана Василівна

2. Oksana V. Dzera

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3471-0724

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57211999411; Web of Science Researcher ID: IQW-6052-2023; https://scholar.google.com.ua/citations?user=1opWdFYAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Левицька Оксана Степанівна

2. Oksana S. Levytska

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.01.06

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5033-4661

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 58019279700; Web of Science Researcher ID: HOC-8025-2023; https://scholar.google.com/citations?user=_pOEwX4AAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Львівська політехніка"

Код за ЄДРПОУ: 02071010

Місцезнаходження: вул. Степана Бандери, буд. 12, Львів, 79013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Поворознюк Роксолана Владиславівна

2. Roksolana V. Povorozniuk

Кваліфікація: д. філол. н., професор, 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3418-6651

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57223106183; Web of Science Researcher ID: AAX-1047-2021; https://scholar.google.com/citations?user=sfYxkbQAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Літвіняк Олександра Володимирівна

2. Oleksandra V. Litviniak

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1378-9851

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57226883521; Web of Science Researcher ID: ABF-9048-2022; https://scholar.google.com/citations?user=3Pkw4hIAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Одрехівська Ірина Миколаївна

2. Iryna M. Odrekhivska

Кваліфікація: к. філол. н., доц., 10.02.16

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2568-8775

Додаткова інформація: Scopus Author ID: 57193123179; Web of Science Researcher ID: NGS-8074-2025; https://scholar.google.com.ua/citations?user=WXeMIokAAAAJ

Повне найменування юридичної особи: Львівський національний університет імені Івана Франка

Код за ЄДРПОУ: 02070987

Місцезнаходження: вул. Університетська, буд. 1, Львів, 79000, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Андрейчук Надія Іванівна
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Андрейчук Надія Іванівна
Відповідальний за підготовку облікових документів	Жак Ольга Володимирівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна